

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 634/2024-38

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED]

[REDACTED], zastúpeného URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti postupu a uzneseniu Okresného súdu Trnava sp. zn. 105T/50/2023 z 23. augusta 2024 a postupu a uzneseniu Krajského súdu v Trnave sp. zn. 5Tos/185/2024 zo 17. septembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 18. októbra 2024 sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia základných práv zaručených čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 8 ods. 1, 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práv zaručených čl. 3 a čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 9 ods. 1, 3 a 4 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a čl. 3 ods. 1 v spojení s čl. 19 Dohovoru o právach dieťaťa postupom a uznesením okresného súdu, ako aj postupom a uznesením krajského súdu uvedenými v záhlaví tohto rozhodnutia. Navrhuje, aby ústavný súd uznesenie krajského súdu zrušil, vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a prikázal krajskému súdu prepustiť ho z väzby na slobodu. Súčasne žiada, aby mu ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie a trovy konania pred ústavným súdom.

2. Sťažovateľ bol 1. júna 2023 obvinený a 27. novembra 2023 obžalovaný pre prečin neoprávneného vyrobenia a používania platobného prostriedku podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona v znení účinnom do 5. augusta 2024 spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona, prečin neoprávneného vyrobenia a používania platobného prostriedku podľa § 219 ods. 2 Trestného

zákona v znení účinnom do 5. augusta 2024 spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona, zločin podvodu podľa § 221 ods. 1 a 3 písm. d) Trestného zákona v znení účinnom do 5. augusta 2024 s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona, zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, 2 a 3 písm. d) Trestného zákona v znení účinnom do 5. augusta 2024 s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) a f) Trestného zákona spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona, prečin úverového podvodu podľa § 222 ods. 1 Trestného zákona v znení účinnom do 5. augusta 2024 spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona, prečin poškodzovania cudzích práv podľa § 375 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. b) Trestného zákona v znení účinnom do 5. augusta 2024 s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) a f) Trestného zákona spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona, obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1 a 3 písm. d) a ods. 4 písm. a) Trestného zákona v znení účinnom do 5. augusta 2024 s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) a f) Trestného zákona a zločin podvodu podľa § 221 ods. 1 a 3 písm. d) Trestného zákona v znení účinnom do 5. augusta 2024 s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) a f) Trestného zákona na tam uvedenom skutkovom základe.

3. Uznesením okresného súdu sp. zn. 5Tp/27/2023 zo 4. júna 2023 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 3Tpo/28/2023 z 29. júna 2023 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (tzv. preventívna väzba). Dosiaľ ostatná žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu bola zamietnutá uznesením okresného súdu. Okresný súd súčasne sťažovateľovu väzbu podľa § 80 ods. 1 a § 81 ods. 1 Trestného poriadku nenahradil zárukou dôveryhodnej osoby, písomným sľubom, dohľadom probačného a mediačného úradníka a ani peňažnou zárukou. Sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu bola uznesením krajského súdu zamietnutá ako nedôvodná.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ namieta, že súdy nerozhodli o jeho žiadosti o prepustenie z väzby urýchlene. Vo veci samej vznikajú zbytočné prieťahy, resp. okresný súd v konaní o trestnej veci sťažovateľa nepostupuje s osobitnou starostlivosťou a urýchlením. Napadnuté uznesenia sú nedostatočne odôvodnené a ich dôvody sú opakovaním predošlých väzobných rozhodnutí. Z dokazovania, konkrétne z výpovede poškodeného [REDAKOVANÉ], nevyplýva, že sťažovateľ spáchal skutok, ktorý bol v obžalobe v čase jej podania ako jediný kvalifikovaný ako obzvlášť závažný zločin. Zároveň nie je dané dôvodné podozrenie zo spáchania ostatných žalovaných skutkov. Dôvody týkajúce sa osoby sťažovateľa nesvedčia v prospech väzobného stíhania. Súdy sa náležite nevyrovnali s časom, ktorý uplynul od vzatia sťažovateľa do väzby, resp. sa nevysporiadali s tým, či aj po takom dlhom čase prevažuje záujem štátu nad obmedzením osobnej slobody sťažovateľa. Dôvod tzv. preventívnej väzby už nie je daný. Vo veci samej koná sudca, ktorý sa so vznesenými námietkami zaujatosti odôvodnenými svojvoľnosťou postupu v konaní zákonne nevyrovnal. Krajský súd neprípustne a opakovane napravné pochybenia a dopĺňa dôvody rozhodnutí okresného súdu. Sťažovateľovi nemusí byť uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, čo pri aktuálnom väzobnom rozhodovaní nebolo s poukazom na závery Ústavného súdu Českej republiky (ďalej len „Ústavný súd ČR“) primerane zohľadnené. V súvislosti s nenahradením väzby menej invazívnymi

prostriedkami sťažovateľ popri námietke nedostatku odôvodnenia uvádza, že od 6. augusta 2024 nie je stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, a preto už nie je potrebné skúmať výnimočné okolnosti prípadu ako podmienku nahradenia väzby. Porušenie Dohovoru o právach dieťaťa sťažovateľ odôvodňuje absenciou odôvodnenosti záujmu štátu na ďalšom väzobnom stíhaní a potrebou styku s maloletou dcérou. Pokiaľ ide o porušenie čl. 3 dohovoru, sťažovateľovi nie je vo výkone väzby poskytovaná adekvátne lekárska starostlivosť.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Na predbežnom prerokovaní ústavný súd preskúmal, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

6. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti ústavný súd po zohľadnení sťažovateľom formulovaných argumentov dospel k záveru, že je potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a to v časti pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie [§ 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde], v časti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde] a v časti pre neprípustnosť [§ 56 ods. 2 písm. d) v spojitosti s § 55 písm. d) a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde].

III.1. K namietanému porušeniu označených práv uznesením okresného súdu:

7. Systém ochrany základných práv a slobôd zaručených ústavou a systém ochrany ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich zo záväznej medzinárodnej zmluvy je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám, resp. ľudským právam a základným slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 127 ods. 1 a čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Všeobecné súdy sú tak ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. napr. I. ÚS 107/2019, IV. ÚS 271/2022).

8. Vychádzajúc aj z judikatúry uvedenej v predchádzajúcom bode, ústavný súd vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu tejto časti ústavnej sťažnosti, ktorou je nedostatok právomoci. Sťažovateľ disponoval možnosťou uplatniť svoje námietky o prípadnom pochybení okresného súdu v prvostupňovom rozhodovaní prostredníctvom podanej sťažnosti, ktorú aj využil, pričom ochranu mu bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť krajský súd ako súd sťažnostný. Táto skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať námietky sťažovateľa uplatnené proti uzneseniu okresného súdu. Ústavný súd

preto rozhodol o odmietnutí tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv uznesením krajského súdu:

9. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či nie je zjavne neopodstatnená. Taký záver ústavný súd prijíma, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

10. Ústavný súd opakovane zdôrazňuje (napr. II. ÚS 534/2024), že na konanie o väzbe je aplikovateľný čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, v ktorom sú implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by príslušný súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou. Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Inými slovami, v zmysle judikatúry ústavného súdu bez rozhodnutia všeobecného súdu nemožno považovať väzbu za zákonnú. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať *ratio decidendi* na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich za väzbu a proti nej, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy.

11. Každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivca pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (m. m. napr. I. ÚS 165/02, II. ÚS 55/98). Otázka, či je väzba zákonná, má byť vyriešená nielen s poukazom na vnútroštátny zákon, ale aj na znenie dohovoru (m. m. napr. III. ÚS 79/02, III. ÚS 77/05), s ktorým musí byť v súlade. Príslušná zákonná úprava obsiahnutá predovšetkým v Trestnom poriadku je integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (m. m. napr. II. ÚS 55/98). Pri posudzovaní otázky rešpektovania alebo porušenia zákona musí ústavný súd brať do úvahy zákonnú úpravu a jej aplikáciu príslušným orgánom, pričom v prípade zistenia závažného porušenia zákonnosti ide aj o porušenie ústavnosti (m. m. napr. II. ÚS 466/2013, III. ÚS 48/00).

12. Dohovor v čl. 5 priamo odkazuje na vnútroštátne právo, a preto rešpektovanie tohto práva je integrálnou súčasťou záväzkov zmluvných štátov (Lukanov v. Bulharsko z 20. 3. 1997, bod 43). Článok 5 ods. 4 dohovoru poskytuje osobe, ktorá bola pozbavená slobody, právo aktívne žiadať o súdnu kontrolu pozbavenia slobody (Mooren proti Nemecku [GC], bod 106). Prieskumné súdne konanie musí byť v súlade s hmotnoprávnymi a procesnými vnútroštátnymi právnymi predpismi a tiež aj s účelom čl. 5 dohovoru, ktorým je ochrana jedinca proti svojvôli (Koendjibiharie v. Holandsko z 25. 10. 1990, bod 27).

13. Pri rozhodovaní o väzbe musia byť súčasne splnené formálne predpoklady väzby, t. j. musí existovať uznesenie o začatí trestného stíhania a uznesenie o vznesení obvinenia, a materiálne predpoklady väzby, t. j. musia existovať skutočnosti osvedčujúce kvalifikované podozrenie, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu a že sa obvinený trestného činu dopustil. Zároveň musí existovať (trvať) niektorý z väzobných dôvodov uvedených v § 71 Trestného poriadku.

14. Právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby, bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval príslušný súd, obvinený bol vzatý do väzby pre konkrétne skutočnosti, resp. že osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby. Teda úlohou ústavného súdu je sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či sú ich rozhodnutia odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd. Do právomoci ústavného súdu však nepatrí preskúmať postup ani správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktoré ich viedli k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby. Tento postup skúma súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne usporiadaný na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní (m. m. napr. II. ÚS 76/02). Teda ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nekoná ako súd ďalšej (tretej či štvrtej) inštalácie, ale jeho úlohou je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 165/02, IV. ÚS 237/2021).

15. Pri posúdení uznesenia krajského súdu sa úloha ústavného súdu obmedzila na posúdenie otázky, či sa krajský súd s relevantnými okolnosťami veci vysporiadal adekvátne a preskúmateľne, či je tak odôvodnenie jeho rozhodnutia ústavnoprávne akceptovateľné a či konajúcim súdom zvolená a prezentovaná interpretácia aplikovanej právnej úpravy neodporuje jej účelu a zmyslu. Pretože krajský súd sa stotožnil s uznesením okresného súdu, ústavný súd sa náležite oboznámil aj s týmto uznesením.

16. Vo vzťahu k sťažovateľovej námietke týkajúcej sa (ne)existencie dôvodného podozrenia zo spáchania skutkov, pre ktoré bola na neho podaná obžaloba, ústavný súd v úvode pripomína, že pri rozhodovaní o väzbe súdy nerozhodujú o vine, resp. nevine obvineného, ale posudzujú „len“ to, či v danom štádiu trestného konania zistené skutočnosti dostatočne odôvodňujú podozrenie, že konkrétna osoba je páchatelom skutku vykazujúceho znaky trestného činu. Existencia dôvodného

podozrenia predpokladá danosť skutočností a informácií, ktorými možno nezávislého a objektívneho pozorovateľa presvedčiť o tom, že dotyčná osoba sa mohla dopustiť trestného činu. Skutočnosti zakladajúce podozrenie však nemusia byť na úrovni dôkazov potrebných na odôvodnenie odsúdenia alebo na podanie obžaloby (Krejčíř proti Českej republike z 26. 3. 2009, č. 39298/04 a 8723/05; Labita proti Taliansku zo 6. 4. 2000, č. 26772/95; Erdagöz proti Turecku z 22. 10. 1997).

17. V konkrétnostiach ústavný súd upriamuje pozornosť na s. 35 uznesenia okresného súdu, odkiaľ vyplýva, že dôvodnosť podozrenia zo žalovaných skutkov bola ustálená na základe konkrétnych dôkazov. Bez potreby podrobného preberania záverov okresného súdu ústavný súd dáva zreteľ na odkaz na prečítanie viacerých konkrétnych zápisníc, výpoveď splnomocnených zástupcov poškodených Home Credit Slovakia, a. s., a Slovak Telekom, a. s. V danom prípade pritom ide aj o dôkazy, ktoré sa vykonávali na hlavnom pojednávaní 23. augusta 2024 (v deň rozhodnutia o sťažovateľovej väzbe), a preto v žiadnom prípade nemožno prisvedčiť tvrdeniu sťažovateľa, že všeobecné súdy sa nevyrovnali s tým, či aj po dlhšom čase prevažuje záujem štátu nad osobnou slobodou sťažovateľa. Vykonanie dôkazov na hlavnom pojednávaní v deň rozhodovania o väzbe, o ktoré súdy opreli opodstatnenosť väzby, nepochybne pozitívne nesvedčí v prospech absencie dôvodnosti väzby, resp. v prospech tvrdenia, že súdy sa náležite nevyrovnali s časom, ktorý uplynul od vzatia sťažovateľa do väzby. Ako krajský súd podotkol, okresný súd rozsiahlym spôsobom opísal obsah jednotlivých dôkazov vrátane výpovedí oboch obžalovaných (sťažovateľa a spoluobžalovaného), výpovedí poškodených, ďalších svedkov a listinných dôkazov.

18. K námietke opakovania odôvodnení predošlých rozhodnutí o väzbe ústavný súd už v predošlej decíznej praxi vyslovil, že opakovanie skutočností, ktoré podľa všeobecného súdu opodstatňujú dôvod väzby v predošlých rozhodnutiach, neznižuje ich relevanciu, ak súd preskúmaním všetkých okolností prípadu dospel k záveru o ich pretrvávajúcej existencii (napr. I. ÚS 384/2019, I. ÚS 247/2022, II. ÚS 98/2024). Aj z rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), na ktorú je poukázané v bode 21 dôvodov uznesenia krajského súdu a na ktorú opakovane odkazuje aj ústavný súd, vyplýva, že keby existovali rovnaké, teda relevantné a v predchádzajúcom konaní dostatočne vysvetlené dôvody na ponechanie osoby vo väzbe a tieto pretrvávali po celú dobu väzobného stíhania, pričom zákonnosť väzby by už bola predmetom niekoľkonásobného preskúmania, nebolo by za takýchto okolností možné všeobecnému súdu vyčítať, že tieto dôvody v odôvodnení svojho rozhodnutia opakoval (napr. Knebl proti Českej republike z 28. 10. 2010, sťažnosť č. 20157/05; podobne aj I. ÚS 123/2022, I. ÚS 347/2022, II. ÚS 98/2024).

19. Ďalšia sťažostná argumentačná línia tkvie v tvrdení, že z výpovede poškodeného [REDAKOVANÉ] nerezultuje, že sťažovateľ spáchal skutok, ktorý bol v obžalobe v čase jej podania ako jediný kvalifikovaný ako obzvlášť závažný zločin. Ústavný súd zistil, že ide o obsahovo totožnú námietku, s ktorej dôvodnosťou sa už vyrovnal v uznesení sp. zn. II. ÚS 534/2024 zo 7. novembra 2024, ktorým preskúmal predošlé rozhodnutie o sťažovateľovej väzbe (uznesenie krajského súdu sp. zn. 5Tos/104/2024 z 5. júna 2024), na ktoré (aktuálne preskúmané) uznesenie krajského súdu odkazuje. V tomto zmysle sa teda ústavný súd pridrižiava záverov uvedených najmä v bode 29 dôvodov uznesenia sp. zn. II. ÚS 534/2024, podľa ktorých síce zmena výpovede tohto poškodeného zohráva rolu, avšak v štádiu súdneho konania s pomerne

hustou frekvenciou konania odročovaného hlavného pojednávania je akceptovateľné, ak podozrenie nerozptýlené v súhrne vykonaných dôkazov bude vyhodnotené až v rámci meritórneho rozhodovania o vine (podľa odlišných, pre obvineného priaznivejších zásad, než podľa akých sa posudzuje dôvodnosť podozrenia zo spáchania trestného činu ako predpoklad väzby). Samozrejme, konanie musí efektívne spieť k takému jeho záveru, čo sa v predmetnej veci javí ako splnené. Treba podotknúť, že ak by bol vyhlásený oslobodzujúci rozsudok, bez ohľadu na jeho právoplatnosť to generuje prepustenie obvineného z väzby.

20. Obsahom nasledujúcej sťažostnej línie je tvrdenie, že vo veci samej koná sudca, ktorý sa zákonne nevyrovnal s námietkami zaujatosti odôvodnenými arbitrárnosťou postupu v konaní. Ústavný súd v reakcii odkazuje najmä na bod 42 odôvodnenia uznesenia krajského súdu, odkiaľ vyplýva, že námietky zaujatosti boli proti sudcovi zo strany obhajoby vznášané vždy vtedy, keď súd nekonal v súlade s názorom obhajoby v otázkach buď splnenia podmienok na vykonanie hlavného pojednávania, alebo na spôsob výsluchu svedkov na hlavnom pojednávaní. Uvádzané námietky tak boli odôvodnené iba procesným postupom sudcu. Samotná skutočnosť, že sudca má iný názor než obhajca sťažovateľa na výklad právnych predpisov, ktoré upravujú postup trestného konania a ktoré zabezpečujú právo na spravodlivý súdny proces, alebo má iný názor na to, ktorá otázka položená vypočúvanej osobe je neprípustná, tak nebola dôvodom, aby krajský súd urobil záver o sudcovej zaujatosti. Okresný súd tak vyhodnotil vznesené námietky zaujatosti tak, že obsahovo išlo o námietky proti procesnému postupu sudcu, s čím sa krajský súd stotožnil a v nekonaní o námietkach zaujatosti nevidel pochybenie, ktoré by malo vplyv na rozhodnutie o väzbe. Ústavný súd s poukazom na uvedenú sekvenciu záverov všeobecných súdov len na dôvažok dodáva, že krajský súd konkrétne odôvodnil, prečo boli dané námietky vyhodnotené podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku. Nemožno tak ustáliť pozitívnu validitu názoru sťažovateľa, že podradenie námietok zaujatosti pod procesný režim § 32 ods. 6 Trestného poriadku bolo svojvoľné a z tohto dôvodu neústavné.

21. Ústavný súd nemohol priznať kladnú ústavnoprávnu relevanciu ani námietke súvisiacej s dopĺňaním a naprávaním uznesenia súdu prvého stupňa prostredníctvom rozhodnutia súdu konajúceho o sťažnosti (bod 139 a nasl. ústavnej sťažnosti). Pozornosti ústavného súdu neuniklo, že sťažovateľ túto námietku formuluje v dvoch pomerne samostatne štruktúrovaných líniách, a to (i) v súvislosti s predošlými rozhodnutiami krajského súdu o väzbe, teda vo vzťahu k uzneseniu sp. zn. 3Tos/56/2024 z 9. apríla 2024 a uzneseniu sp. zn. 5Tos/104/2024 z 5. júna 2024, ako aj (ii) vo väzbe na (aktuálne skúmané) uznesenie krajského súdu.

22. Pokiaľ ide o prvú líniu namierenú proti uzneseniam krajského súdu sp. zn. 3Tos/56/2024 z 9. apríla 2024 a sp. zn. 5Tos/104/2024 z 5. júna 2024, ústavný súd akcentuje, že tieto uznesenia nie sú predmetom aktuálnej ústavnej sťažnosti, preto ich pri predbežnom prerokovaní nemohol podrobiť prieskumu. Vo väzbe na uvedené ústavný súd poukazuje aj na bod 25 odôvodnenia uznesenia krajského súdu, kde krajský súd predostrel ústavnoprávne akceptovateľnú odpoveď na obsahovo totožnú argumentáciu vznesenú v sťažnostnom konaní: *„Obžalovaní sa prostredníctvom svojich sťažností de facto dožadujú, aby tunajší súd v tomto sťažnostnom konaní prehodnotil správnosť predchádzajúcich rozhodnutí o ich väzbe. K tomu sťažnostný súd uvádza, že obžalovanými navrhovaný postup by znamenal neprípustnú revíziu skorších rozhodnutí o väzbe obžalovaných. Neprípustnú z toho hľadiska, že krajský súd by mal v tomto štádiu trestného stíhania,*

pri rozhodovaní o sťažnostiach obžalovaných proti uzneseniu, ktorým prvostupňový súd zamietol ich žiadosti o prepustenie z väzby, prehodnocovať a prípadne aj naprávať pochybenia tak okresného súdu, ako i tunajšieho krajského súdu, ktorých sa mali dopustiť pri predchádzajúcich rozhodnutiach o väzbe. Krajský súd by mal teda rozhodovať v pozícii nadriadeného súdu, ktorý preskúmava správnosť predchádzajúcich súdnych rozhodnutí, vrátane rozhodnutí tunajšieho súdu v predchádzajúcich sťažnostných konaniach. Na takýto postup, respektíve rozhodovanie, nemá tunajší súd právomoc. Predchádzajúce rozhodnutia o väzbe obžalovaných sú právoplatné a záväzné aj pre tunajší súd pri rozhodovaní o sťažnosti obžalovaných proti napadnutému uzneseniu. Záväzné sú v tom, že formálne i materiálne podmienky na vzatie obžalovaných do väzby a rovnako aj podmienky na ich ponechanie vo väzbe po podaní obžaloby, ako i v neskoršom štádiu konania pred súdom, preskúmali, vyhodnotili a premietli do svojich rozhodnutí, pričom ich závery nie je oprávnený tunajší krajský súd v tomto opravnom konaní meniť.“

23. Ústavný súd pre úplnosť dodáva, že sťažovateľ v petite aktuálnej ústavnej sťažnosti nenavrhuje vysloviť porušenie svojich práv skoršími uzneseniami krajského súdu sp. zn. 3Tos/56/2024 z 9. apríla 2024 a sp. zn. 5Tos/104/2024 z 5. júna 2024, ktorých ústavnú konformnosť napokon ústavný súd už posudzoval uznesením sp. zn. IV. ÚS 316/2024 z 25. júna 2024 (uznesenie krajského súdu sp. zn. 3Tos/56/2024 z 9. apríla 2024), resp. uznesením sp. zn. II. ÚS 534/2024 (uznesenie krajského súdu sp. zn. 5Tos/104/2024). Aj v prípade napadnutia oboch označených uznesení krajského súdu by tu bol dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti pre neprípustnosť z dôvodu uvedeného v § 55 písm. a) v spojení s § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

24. Vo vzťahu k námietke doplnenia odôvodnenia (aktuálneho) uznesenia okresného súdu zo strany krajského súdu je pre ústavný súd rozhodné, že krajský súd považoval uznesenie okresného súdu v zásade za vecne správne (koncentrovane bod 11 dôvodov uznesenia krajského súdu). Ako z bodu 26 a nasl. dôvodov uznesenia krajského súdu vyplýva, doplnenie vykonal v dvoch aspektoch, a to (i) v súvislosti so zmenou právnej kvalifikácie žalovaných skutkov z pohľadu novely Trestného zákona, ktorá nadobudla účinnosť 6. augusta 2024, ako aj (ii) pri odôvodnení nenahradenia sťažovateľovej väzby miernejšími opatreniami. Ústavný súd v súlade s týmito závermi len na zvýraznenie správnosti postupu krajského súdu pretaveného do uznesenia krajského súdu a bez úmyslu nahrádzať jeho dôvody pripomína, že doplnenie, resp. čiastočné reparovanie záverov prvostupňového súdu, ktoré nemá vplyv na výrokovú časť rozhodnutia, je v konaní o uplatnenej sťažnosti ústavnoprávne akceptovateľné (napr. II. ÚS 429/2024). Odôvodnenia rozhodnutí všeobecných súdov vydané v inštančnom postupe súdneho konania totiž nemožno posudzovať izolovane, pretože tvoria z hľadiska predmetu konania jeden celok. To zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (napr. III. ÚS 489/2021, IV. ÚS 350/09, IV. ÚS 256/2024). Z tohto dôvodu nebolo možné priznať tejto sťažnostnej námietke pozitívnu ústavnoprávnu dôvodnosť.

25. Obsahom ďalšej línie ústavnej sťažnosti je tvrdenie, že sťažovateľovi nemusí byť uložený nepodmienečný trest odňatia slobody. Táto okolnosť podľa sťažovateľa nebola reflektovaná pri aktuálnom väzobnom rozhodovaní. V odpovedi na túto námietku ústavný súd akcentuje predovšetkým argumenty uvedené v bode 27 a nasl. dôvodov uznesenia krajského súdu. Bez potreby podrobnej recepcie týchto dôvodov ústavný súd poukazuje predovšetkým na to, že relevantná časť uznesenia okresného súdu bola síce posúdená ako nedostatočná, čo však krajský súd

napravil v konaní o uplatnenej sťažnosti. Takýto postup je, ako to z dôvodov tohto uznesenia uvedených v jeho predošlom bode vyplýva, ústavnoprávnou optikou korektný. V konkrétnej rovine je pre ústavný súd predovšetkým podstatné, že krajský súd neostal pri pleonazmoch, ale uviedol konkrétne okolnosti, ktoré reflektoval pri proporcionalite väzby, a to (i) ohrozenie verejného záujmu na ochrane osôb pred páchatelmi trestnej činnosti a (ii) závažnosť sankcie, ktorej uloženie možno reálne očakávať v prípade, že sťažovateľ bude uznaný za vinného zo spáchania tvrdenej trestnej činnosti.

26. V ďalšej argumentácii krajský súd (body 32 a 33 dôvodov uznesenia krajského súdu) ešte konkrétnejšie poukázal na to, že sťažovateľ je trestne stíhaný pre viacero skutkov, ide o trestné činy vyššej nebezpečnosti, pričom podotkol, že samotná okolnosť, že sťažovateľ nie je viac stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, nemá v takto vymedzenom kontexte pre sťažovateľa pozitívnu relevanciu. Následne, pokiaľ ide o závažnosť sankcie, krajský súd uviedol: „*V súvislosti s úvahami obhajoby o výške hroziaceho trestu pre obžalovaných považuje tunajší súd za potrebné uviesť, že pri tomto rozhodovaní o väzbe obžalovaných a pred vykonaním všetkého dokazovania potrebného na rozhodnutie o vine a prípadne aj na rozhodnutie o treste, nie je možné predikovať, či obžalovaným bude uložený trest odňatia slobody, ak áno, v akej výške, ani to, či budú splnené podmienky uvedené v ustanovení § 49 ods. 1 Trestného zákona na podmienený odklad jeho výkonu. Povedané inými slovami, závažnosť skutkov, ktorá je daná ich zaradením do kategórie zločinov a možnosťou uloženia nepodmienečného trestu odňatia slobody až do 8 rokov, je z hľadiska skúmania proporcionality väzby potrebné odlišovať od konkrétnej výšky hroziaceho trestu.*“

27. Sťažovateľov odkaz na nález Ústavného súdu ČR sp. zn. III. ÚS 1301/13 z 15. decembra 2015 je v uvádzaných aspektoch so zreteľom na odlišnosti v skutkovej situácii vecí a v normatívnej regulácii Českej republiky a Slovenskej republiky nepriliehavý. Len pre porovnanie ústavný súd dodáva, že v argumentovanej českej veci bol sťažovateľ stíhaný pre dva prečiny (sťažovateľ je aktuálne trestne stíhaný pre viacero skutkov, ktoré vykazujú znaky prečinov, ako aj zločinov), pričom české súdy mali konštatovať, že sťažovateľovi nebude uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, a práve v nadväznosti na to mali sťažovateľa prepustiť z väzby na slobodu podľa českej korešpondujúcej úpravy, a to § 71 ods. 2 písm. b) zákona č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (Trestní řád). V uvedenej českej veci tak dôvod väzby síce pretrvával, ale na základe zhromaždených informácií bolo zrejme, že výsledkom trestného konania zrejme nebude uloženie nepodmienečného trestu odňatia slobody [§ 71 ods. 2 písm. b) Trestního řádu]. Toto ustanovenie pritom podľa Ústavného súdu ČR reflektuje zásadu, podľa ktorej by väzba mala v zásade prichádzať do úvahy len pri trestných činoch, pri ktorých obvinenému hrozí trest spojený s odňatím slobody (bod 27 dôvodov nálezu sp. zn. III. ÚS 1301/13). V tomto aspekte pritom možno badať markantný rozdiel so situáciou sťažovateľa, kde všeobecné súdy vyriekli diametrálne odlišný úsudok, a to že sťažovateľovi môže byť na podklade uvádzanej právnej kvalifikácie žalovaných skutkov uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, a to až vo výmere 8 rokov (bod 33 odôvodnenia uznesenia krajského súdu).

28. Ústavný súd tak nevidel dôvod na nestotožnenie sa s uvádzanými závermi krajského súdu. So zreteľom na štádium trestného konania a postupujúce dokazovanie je predčasné vyriešiť záver, či sťažovateľovi napokon bude alebo nebude uložený nepodmienečný trest odňatia slobody. Povedané inými slovami, nepodmienečný trest odňatia slobody, ktorý môže byť sťažovateľovi

uložený, je vyjadrený v zákonom ustanovenej trestnej sadzbe, pričom očakávanie uloženia podmienených trestov je v štádiu hypotéz a obhajobných domniek. Takto konštruovaná sťažnostná argumentácia býva pritom zo strany ústavného súdu pravidelne posudzovaná ako nedostatočne dôvodná (m. m. napr. III. ÚS 560/2023). Závety generované Ústavným súdom ČR sú pritom nepriliehavé, a to z hľadiska skutkovej fakticity, ako aj pre odlišnosti v právno-normatívnej regulácii českého a slovenského trestného procesu.

29. V ďalšom pristúpil ústavný súd k posúdeniu ústavnej udržateľnosti dôvodov uznesenia krajského súdu v časti týkajúcej sa nenahradenia väzby sťažovateľa alternatívnymi prostriedkami. V tejto súvislosti je potrebné programovo podotknúť, že obsahom základného práva podľa čl. 17 ústavy je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby, aby súd rozhodujúci o jej väzbe skúmal významné skutočnosti za väzbu a proti nej vrátane možnosti nahradiť ju miernejším opatrením, pričom ak sa rozhodne trestne stíhanú osobu do väzby vziať alebo ju v nej ďalej držať, aby boli takéto rozhodnutia založené na konkrétnych skutočnostiach, a nie na abstraktnej úvahe (napr. III. ÚS 435/2023).

30. Nahradenie väzby zákonom ustanovenou garanciou a s tým spojené obmedzenia sú benefitom obvineného, ktorý mu umožňuje napriek danosti materiálneho a formálneho dôvodu väzby byť stíhaný na slobode (teda s využitím miernejšieho prostriedku zásahu do osobných práv – R 44/2018; podobne aj III. ÚS 435/2023, IV. ÚS 409/2024). Ústavný súd vo svojej rozhodovacej praxi opakovane akcentuje, že väzba predstavuje vážny zásah do osobnej slobody, a preto je povinnosťou všeobecných súdov obzvlášť citlivo zvažovať argumenty pre ďalšie trvanie väzby. Z ustanovení Trestného poriadku priamo vyplýva povinnosť všeobecných súdov skúmať, či je v prípade dôvodnosti väzby možné väzbu nahradiť alternatívnymi prostriedkami (III. ÚS 625/2022, III. ÚS 435/2023, IV. ÚS 409/2024).

31. Pokiaľ ide o konkrétne okolnosti nenahradenia väzby menej invazívnym opatrením, sťažovateľ v podstatnom popri námietke deficitu odôvodnenia uvádza, že s účinnosťou od 6. augusta 2024 nie je stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, a preto už nie je potrebné pre nahradenie väzby skúmať výnimočné okolnosti. Ústavný súd v tejto súvislosti upriamuje pozornosť najskôr vo všeobecnej rovine na body 26 a 34 odôvodnenia uznesenia krajského súdu. Odtiaľ z hľadiska dôsledkov vyplýva, že relevantná časť dôvodov uznesenia okresného súdu bola síce posúdená ako pomerne všeobecne konštruovaná a z tohto dôvodu ako nedostatočná. Krajský súd však identifikovaný deficit napravil v konaní o uplatnenej sťažnosti, čo nie je v rámci dôvodovej spojitosti prvostupňového uznesenia a druhostupňového uznesenia (ako vyplýva z už uvedených dôvodov tohto uznesenia) ústavne nekorektný prístup. Následne pozornosti ústavného súdu neuniklo, že krajský súd sa štruktúrovaným a konkrétnym spôsobom vyrovnal s nemožnosťou substitúcie sťažovateľovej väzby každým z menej invazívnych opatrení.

32. V súvislosti s nenahradením väzby sťažovateľa krajský súd poukázal na osobné charakteristiky sťažovateľa, ako aj na charakter stíhanej trestnej činnosti, a to s poukazom na skoršie závery vyriešené v predchádzajúcich uzneseniach týkajúcich sa väzby sťažovateľa. Pokiaľ sťažovateľ dal rovnaký písomný sľub, na základe ktorého žiadal nahradiť väzbu, krajský súd podotkol, že jeho osobnosť nie je natoľko dôveryhodná, aby bolo možné uveriť tomu, že sťažovateľ je ochotný a schopný dodržať sľub, že povedie riadny život, a na základe toho ho prepustiť z väzby na slobodu. Nenahradenie väzby zárukou dôveryhodnej osoby krajský súd oprel o nesplnenie podmienok § 80

ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, ktoré sú založené na tom, že k nahradeniu väzby je možné pristúpiť v prípade, ak je takýto sľub dostatočný vzhľadom na osobu obvineného a povahu prípadu. Následne krajský súd poukázal, a to je z hľadiska dôvodov pre ústavný súd rozhodné, na konkrétne okolnosti, ktoré nedovolili nahradiť väzbu týmto miernejším opatrením. Takto krajský súd poukázal na konkrétne dôvody tkvejúce v osobe sťažovateľa, ktorá bola znaleckým dokazovaním charakterizovaná ako agresívna, egocentrická, ľahkovážna, so sklonmi k parazitickému životnému štýlu. Sťažovateľ sa z hľadiska budúceho konania dá ľahko zlákať k antisociálnej činnosti. Na podklade uvedených osobných charakteristík krajský súd uzavrel, že písomný sľub, že sťažovateľ povedie riadny život, nemožno vyhodnotiť ako dostatočný a úprimný. Pokiaľ ide o povahu prejednávaného prípadu, je potrebné zdôrazniť, že v danom prípade malo ísť o premyslenú a pripravovanú trestnú činnosť, ktorej páchanie malo byť podmienené koordináciou dvoch obžalovaných (sťažovateľa a spoluobžalovaného). Existuje pritom vecne konkretizované podozrenie, že obžalovaní sa dopúšťali páchania trestnej činnosti na vytypovaných osobách, u ktorých predpokladali menšiu mieru obozretnosti alebo schopnosti brániť sa podvodnému konaniu, a preto ani povaha prejednávaného prípadu neumožnila nahradiť väzbu v zmysle § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku.

33. Na obdobné konkretizované okolnosti krajský súd poukázal aj pri odôvodnení nenahradenia väzby sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Navyše z uznesenia krajského súdu vyplýva aj pridaný odkaz na závery objektivizované v predchádzajúcom rozhodnutí o sťažovateľovej väzbe (uznesenie krajského súdu sp. zn. 5Tos/104/2024 z 5. júna 2024), čo je so zreteľom na ústavným súdom akceptované závery recipované najmä do bodu 18 dôvodov tohto uznesenia ústavnoprávne udržateľný postup. Z bodu 55 odôvodnenia uznesenia krajského súdu sp. zn. 5Tos/104/2024 z 5. júna 2024, ktoré bolo posúdené ako ústavne akceptovateľné uznesením sp. zn. II. ÚS 534/2024, tak vyplývajú aj ďalšie konkrétne dôvody nenahradenia väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka. Na tomto mieste krajský súd uviedol, že primárnym spúšťačom tvrdenej trestnej činnosti bola vidina majetkového prospechu, pričom nahradenie väzby neprichádza do úvahy, pretože takto vymedzenú stíhanú trestnú činnosť možno páchať aj z obydľia, prípadne za súčinnosti tretích osôb. Pokračovanie v tvrdenej trestnej činnosti možno predpokladať aj na iných osobách v obdobnom veku či psychickom stave ako v prípade poškodených.

34. Ak ide o nemožnosť substitúcie sťažovateľovej väzby mechanizmami upravenými v § 80 ods. 1 písm. a) a § 81 ods. 1 Trestného poriadku (záruka za ďalšie správanie sťažovateľa a peňažná záruka), všeobecné súdnictvo v obdobných intenciách poukázalo predovšetkým na závery objektivizované v skorších rozhodnutiach dopadajúcich na nenahradenie väzby. Z bodov 53 a 56 odôvodnenia uznesenia krajského súdu sp. zn. 5Tos/104/2024 z 5. júna 2024 vyplývajú konkrétne dôvody, pre ktoré nemožno výchovný vplyv matky sťažovateľa ako osoby ponúkajúcej záruku za ďalšie správanie sťažovateľa považovať za dostatočne zásadný, ako aj odkaz na zistný motív tvrdenej trestnej činnosti, pre ktorý nemožno nahradiť väzbu sťažovateľa peňažnou zárukou. Ak krajský súd nenahradil väzbu ani s poukazom na argument sťažovateľa o potrebe starostlivosti o maloletú dcéru, resp. z dôvodu jeho zdravotného stavu, takýto záver sa javí ústavnoprávne korektný. Povedané inými slovami, v danom prípade boli zákonné kritériá uvedené v § 80 ods. 1 písm. a), resp. § 81 Trestného poriadku vyhodnotené ako oslabujúce eventuálny pozitívny vplyv oboch zmienených mechanizmov nahradenia väzby v miere, ktorá viedla k presvedčeniu súdu, že

tieto nepostačovali na potrebnú elimináciu rizík spojených s pokračovaním v páchaní trestnej činnosti. Osobná starostlivosť o rodinného príslušníka nie je ani podľa judikatúry ústavného súdu (m. m. III. ÚS 560/2023) dôvodom na nahradenie väzby v podstate preto, lebo sťažovateľ je väzobne stíhaný z dôvodov, ktoré tkvejú v jeho osobe, ako aj povahe a závažnosti trestnej činnosti so silným finančným motívom, a preto nemožno priznať pozitívnu relevanciu ani námietke porušenia Dohovoru o právach dieťaťa, ktorej obsahom bolo tvrdenie o nepotrebnosti väzobného stíhania s akcentom na potrebu styku sťažovateľa s jeho maloletým potomkom.

35. K námietke sťažovateľa, že od 6. augusta 2024 nie je trestne stíhaný pre obzvlášť závažný zločin a pre nahradenie väzby miernejším opatrením už netreba skúmať výnimočné okolnosti prípadu, tak ústavný súd nevidí dôvod na spochybnenie tejto dôvodovej linky. Ústavný súd konštantne akceptuje, že pri trestnom stíhaní vedenom pre obzvlášť závažný zločin možno väzbu v súlade s § 80 ods. 2 Trestného poriadku nahradiť v uvedenom ustanovení objektivizovanými menej invazívnymi prostriedkami len pri existencii výnimočných okolností prípadu (m. m. napr. IV. ÚS 169/2024, IV. ÚS 256/2024). Táto požiadavka pritom predpokladá vyššiu mieru rizika, že sťažovateľ stíhaný za závažnú trestnú činnosť by v prípade prepustenia z väzby na slobodu pokračoval v trestnej činnosti (m. m. napr. I. ÚS 250/2017, III. ÚS 423/2015). Pri trestnom stíhaní vedenom pre obzvlášť závažný zločin je preto v rámci uvedených východísk namieste zamerať pozornosť najskôr na ustálenie prítomnosti výnimočných okolností prípadu, ktoré predstavujú nevyhnutnú podmienku (*conditio sine qua non*) nahradenia väzby. Až následne po ich pozitívnom zistení možno skúmať možnosti substitúcie väzby konkrétnym menej invazívnym opatrením (m. m. IV. ÚS 169/2024). Pre ústavný súd ako primárne ľudskoprávny súd sa však javí podstatné, že všeobecné súdy prítomnosť mimoriadnych okolností prípadu ani neskúmali. Práve opačný prístup by bol pritom nielen nezákonný, ale aj ústavne nekonformný. Povedané inými slovami, nenahradenie väzby sťažovateľa sa v konkrétnych okolnostiach rekapitulovaných najmä v bodoch 32 až 34 dôvodov tohto uznesenia neopiera o neprítomnosť výnimočných okolností prípadu, ale výlučne o absenciu podmienok nahradenia väzby podľa § 80 ods. 1 a § 81 Trestného poriadku. To korešponduje s aktuálnym stavom veci, účinnou právnou úpravou a nedostáva sa do napätia s nenahradením väzby v kontexte trestného stíhania vedeného pre (viaceré) prečiny a zločiny.

36. K nenahradeniu väzby sťažovateľa menej invazívnym opatrením ústavný súd zhrnújúco dodáva, že závery všeobecných súdov posudzované vo vzájomnej integrite a celistvosti rešpektujú povinnosť posudzovať každé možné nahradenie väzby na podklade konkrétnych okolností. Úvahy všeobecných súdov nemožno vyhodnotiť ako abstraktné a odôvodňujúce záver, že by predstavovali zjavný omyl či exces pri rozhodovaní o možnom nahradení väzby, prípadne by boli iným evidentným popretím samotnej podstaty ochrany základných práv a slobôd (m. m. napr. I. ÚS 299/2022, IV. ÚS 556/2023). V tomto rámci ústavný súd nezistil prvky ústavnej diskonformity, keďže predstreté závery sú logické a skutkovo verifikované ich dôsledným preverením do tej miery, že v teste ústavnej udržateľnosti pre konkrétny prípad obstáli.

37. Námietka porušenia čl. 3 dohovoru podľa tvrdenia sťažovateľa spočíva v tom, že mu nie je vo výkone väzby poskytovaná adekvátna lekárska starostlivosť (bod 238 a nasl. ústavnej sťažnosti). Ústavný súd z hľadiska ústavnej udržateľnosti rozhodnutia o väzbe (jej aktuálnych dôvodoch a jej náhrade) poukazuje na závery uznesenia sp. zn. II. ÚS 534/2024, odkiaľ vyplýva, že pre toto posúdenie nie je podstatná reakcia súdu na sťažovateľom tvrdený priebeh vývoja jeho zdravotného

stavu (z povahy veci by takým faktorom nebol bez ďalších okolností vyvolaný dôvod na prepustenie z väzby). Na predmetné okolnosti musia oficiálne reagovať orgány Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „ZVJS“), samozrejme, aj v súvislosti s oznámením predmetných ťažkostí sťažovateľom. Ak je reakcia dotknutých orgánov nedostatočná, je potrebné využiť postup podľa deviatej hlavy zákona č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže v znení neskorších predpisov a v nadväznosti na to sa obrátiť na príslušného prokurátora (druhý diel tretej časti zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov), ktorý má dostatočnú pôsobnosť na zjednanie nápravy prostriedkami podľa označeného zákona. Pritom aj z časového hľadiska ide o dostupnejšie prostriedky nápravy, než domáhať sa poskytnutia potrebnej zdravotnej starostlivosti prostredníctvom ústavnej sťažnosti. To platí pre sťažovateľa aj aktuálne v jeho vlastnom záujme. Až pri zlyhaní iných využiteľných prostriedkov prichádza na základe princípu subsidiarity do úvahy obrátiť sa na ústavný súd.

38. Pozornosti ústavného súdu neuniklo, že sťažovateľ k ústavnej sťažnosti priložil podnet z 21. augusta 2024, ktorým sa domáhal preskúmania zákonnosti týkajúcej sa poskytovania lekárskej starostlivosti a tvrdeného porušenia čl. 3 dohovoru na prokuratúre, u verejného ochrancu práv, ako aj na Generálnom riaditeľstve ZVJS. Vychádzajúc z východísk uvedených v bode 37 dôvodov tohto uznesenia, však ústavný súd dospel k záveru, že z hľadiska ochrany garantovanej čl. 3 dohovoru je daný dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti *ratione temporis* pre jej neprípustnosť podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení v § 55 písm. d) a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Sťažovateľ totiž žiaden postup, resp. akt aplikácie práva generovaný orgánmi uvádzanými v poukazovanom podnete v petite ústavnej sťažnosti nenapadol a ani nepriložil k ústavnej sťažnosti. Povedané inak, sťažovateľ nepredložil výsledok využitia (uplatnenia) právnych prostriedkov priznaných mu zákonom na ochranu jeho základných práv uvedených v bode 37 dôvodov tohto uznesenia, teda jeho finálnu koncovku zaťaženú pre sťažovateľa potenciálne negatívnym výsledkom. Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je však ústavným príkazom pre každú osobu – fyzickú aj právnickú, a preto každý, kto namieta porušenie svojich práv, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a pred tým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, musí vyčerpať jemu dostupné právne prostriedky právnej ochrany **a pri ich uplatnení súčasne nebyť úspešný** (m. m. napr. II. ÚS 258/2024, III. ÚS 410/2016).

39. Vzhľadom na predchádzajúce jednotlivé čiastkové závery možno celkovo zhrnúť, že uznesenie krajského súdu sa ústavnému súdu nejaví ako svojvoľné. Krajský súd sa náležite zaoberal dôvodmi na prepustenie z väzby na slobodu v prebiehajúcom súdnom konaní a zároveň sa relevantným a dostatočným spôsobom zaoberal aj tým, či dôvody, pre ktoré bol sťažovateľ vzatý do väzby, trvajú aj v súčasnom štádiu konania. Krajský súd poskytol sťažovateľovi dostatočne konkrétne a náležité argumenty podporujúce zákonnosť postupu pri rozhodovaní o jeho väzbe, pričom výklad, ktorý prezentoval v súvislosti s aplikáciou príslušnej právnej úpravy, nijako neodporuje zmyslu a účelu príslušných ustanovení Trestného poriadku upravujúcich postup pri rozhodovaní o väzbe. Skutočnosť, že sťažovateľ zastáva iný právny názor, ako prijal v tejto veci krajský súd, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti uznesenia krajského súdu a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným. O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom, v tomto prípade krajským súdom, by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. napr. I. ÚS 115/02, IV. ÚS 226/2012).

Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť pri jej predbežnom prerokovaní na základe uvedeného, ako aj s prihliadnutím na svoju judikatúru, podľa ktorej možno za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť považovať takú, pri ktorej nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie, odmietol v časti smerujúcej proti uzneseniu krajského súdu podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú a v časti namietajúcej porušenie čl. 3 dohovoru uznesením krajského súdu podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. d) a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú z dôvodu jej predčasnosti.

III.3. K namietanému porušeniu označených práv napadnutými postupmi:

40. Pri námietke nedostatku rýchlosti a efektivity postupu pri rozhodovaní o väzbe sťažovateľa ústavný súd východiskovo uvádza, že z čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru, ktorými sa zaručuje osobná sloboda, možno vyvodiť aj právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná (napr. I. ÚS 299/2019).

41. Ústavný súd vo svojej judikatúre k rozhodovaniu všeobecných súdov o väzbe už uviedol, že aj keď sa jednotlivé lehoty z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlania posudzujú podľa všetkých okolností prípadu, spravidla lehoty rátané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú týmto požiadavkám (m. m. napr. III. ÚS 7/00). V tejto súvislosti ústavný súd konštatoval, že požiadavke, aby súd bezodkladne rozhodol o zákonnosti väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru, nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (m. m. napr. III. ÚS 126/05, III. ÚS 216/07).

42. Vo vzťahu k napadnutým postupom sťažovateľ primárne namieta, že všeobecné súdy nerozhodovali o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu urýchlene. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu bola okresnému súdu predložená 6. augusta 2024. O žiadosti bolo rozhodnuté uznesením okresného súdu (23. augusta 2024), ktorého písomné vyhotovenie bolo v ten istý deň doručené obhajcovi sťažovateľa. Proti uzneseniu okresného súdu uplatnil sťažovateľ sťažnosť, ktorej dôvody doplnil 26. augusta 2024, pričom spis bol sťažnostnému súdu predložený 9. septembra 2024. O sťažnosti bolo rozhodnuté uznesením krajského súdu (17. septembra 2024), ktoré bolo podľa ústavnej sťažnosti a jej príloh doručené sťažovateľovi 8. októbra 2024. Hoci sťažovateľ prostredníctvom svojho obhajcu v ústavnej sťažnosti uvádza, že uznesenie krajského súdu bolo obhajcovi doručené 8. októbra 2024 (bod 43 ústavnej sťažnosti), a na inom mieste ústavnej sťažnosti uvádza dátum doručenia uznesenia obhajcovi 18. októbra 2024 (bod 44 ústavnej sťažnosti), z príloh ústavnej sťažnosti vyplýva uloženie zásielky s uznesením krajského súdu obhajcovi na pošte už 3. októbra 2024 pre nemožnosť skoršieho doručenia z dôvodu na strane obhajcu, ako aj doručenie uznesenia krajského súdu obhajcovi sťažovateľovi práve 8. októbra 2024 (nie 18. októbra 2024). Obdobie rozhodovania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu sa však v každom prípade neukončilo až doručením uznesenia krajského súdu obhajcovi sťažovateľa, ale už skôr, a to najneskôr 8. októbra 2024, keď bolo uznesenie krajského súdu nesporne doručené práve sťažovateľovi. Týmto dňom sa sťažovateľ dozvedel o zamietnutí sťažnosti uznesením krajského súdu, ako aj o dôvodoch,

na ktorých bolo zamietnutie založené. Navyše pozornosti ústavného súdu neunikla ani skutočnosť, že sťažovateľ doplnil sťažnosť odôvodnením 26. augusta 2024, teda po troch dňoch od vydania uznesenia okresného súdu. V tomto rozsahu nemožno konanie o sťažnosti pričítať na vrub všeobecným súdom, keďže išlo o úkon, ktorý súd ovplyvniť nemohol (m. m. IV. ÚS 68/2022). Konanie o pozbavení osobnej slobody sťažovateľa teda na okresnom súde v rozsahu pričítateľnom okresnému súdu trvalo od 6. augusta 2024 do 9. septembra 2024 s výnimkou obdobia od 23. augusta 2024 do 26. augusta 2024, t. j. celkovo 31 dní. Konanie o sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu trvalo od 9. septembra 2024 do 8. októbra 2024, t. j. celkovo 29 dní (m. m. aj bod 50 dôvodov uznesenia sp. zn. II. ÚS 534/2024).

43. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že doba rozhodovania o pozbavení osobnej slobody sťažovateľa nepresiahla na krajskom súde dobu jedného mesiaca. To je v súlade s požiadavkou na neodkladné rozhodnutie o väzbe. Navyše ústavný súd, podobne ako ESLP, už judikoval, že požiadavka „urýchlenosti“ je v konaní pred sťažnostným súdom menej prísna (m. m. napr. I. ÚS 423/2020, II. ÚS 300/2021, II. ÚS 65/2022, IV. ÚS 78/2019, IV. ÚS 534/2024; pozri aj Abdulkhakov proti Rusku z 2. 10. 2012, sťažnosť č. 14743/11, bod 198; Shcherbina proti Rusku z 26. 6. 2014, sťažnosť č. 41970/11, bod 65). Konanie súdu v trvaní 29 dní možno z pohľadu ochrany práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru akceptovať (už citovaná judikatúra, tiež Ilseher proti Nemecku zo 4. 12. 2018, sťažnosti č. 10211/12 a č. 27505/14).

44. Konanie o pozbavení osobnej slobody sťažovateľa na okresnom súde v rozsahu pričítateľnom na vrub okresnému súdu trvalo 31 dní, čo ústavný súd hodnotí už ako hraničnú dobu. Ústavný súd však v celkovom hodnotiacom profile prihliadol na skutočnosť, že vlastný proces rozhodovania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu trval na okresnom súde 17 dní (od 6. augusta 2024 do 23. augusta 2024), a teda nepresiahol na jednom stupni dobu jedného mesiaca. To je v súlade s požiadavkou na neodkladné rozhodnutie o väzbe (m. m. napr. II. ÚS 534/2024). Okresný súd zároveň v deň rozhodnutia doručil obhajcovi sťažovateľa jeho písomné vyhotovenie, čo je nepochybným prejavom plynulého postupu (m. m. IV. ÚS 68/2022).

45. Ústavný súd navyše stabilne zdôrazňuje, že okamih doručenia uznesenia krajského súdu sťažovateľovi, resp. obhajcovi sťažovateľa nemá absolútne žiaden vplyv na možnosť využitia práva sťažovateľa opätovne žiadať o prepustenie z väzby na slobodu. V zmysle § 79 ods. 3 Trestného poriadku totiž obvinený môže žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu opakovať (ak v nej neuvedie iné dôvody) po uplynutí tridsiatich dní odo dňa, keď rozhodnutie o jeho predchádzajúcej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu nadobudlo právoplatnosť. V zmysle § 184 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku sa pritom právoplatnosť uznesenia krajského súdu neviazala na okamih jeho doručenia stranám trestného konania, ale nastala dňom rozhodnutia, t. j. 17. septembra 2024, keďže zákon proti uzneseniu krajského súdu nepripúšťa sťažnosť (m. m. napr. II. ÚS 65/2022, II. ÚS 534/2024).

46. K namietanej existencii zbytočných prietahov vo veci samej ústavný súd východiskovo uvádza, že dĺžka konania v merite veci môže nepriaznivo ovplyvniť udržateľnosť väzby, a to aj v tom prípade, keď ešte nie je prekročená zákonom stanovená maximálna lehota väzby. Väzba totiž musí v každom okamihu svojho trvania spĺňať požiadavku primeranosti. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy viackrát uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje viaceré základné práva, okrem iného aj právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú alebo

byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (I. ÚS 26/2013, II. ÚS 564/2018, III. ÚS 7/00, 5 III. ÚS 625/2022, IV. ÚS 270/09). Inak povedané, predlžovanie konania vo veci samej a nenapredovanie vyšetrovania v konaní pred súdom môže oslabovať dôvodnosť väzby. S touto konštatáciou potom úzko súvisí aj obsah základného práva zaručeného čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich za väzbu a proti nej, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (I. ÚS 31/2010, II. ÚS 349/2013, II. ÚS 564/2018, III. ÚS 625/2022, IV. ÚS 361/09).

47. Po oboznámení sa s uznesením krajského súdu, ostatnými prílohami ústavnej sťažnosti a predošlými rozhodnutiami ústavného súdu v sťažovateľovej veci však ústavný nezistil zbytočné prietahy vo veci samej. Na sťažovateľa bola 27. novembra 2023 podaná na okresnom súde obžaloba, čím začalo súdne konanie, následne okresný súd rozhodoval o ponechaní sťažovateľa a spoluobžalovaného vo väzbe po podaní obžaloby, pričom okresný súd rozhodol 11. decembra 2023, sťažnostný súd 19. decembra 2023 a spis bol okresnému súdu vrátený 4. januára 2024. Prvé hlavné pojednávanie vo veci bolo nariadené na 29. január 2024, avšak toto nebolo vykonané z dôvodu, že na jeho vykonanie neboli splnené zákonné podmienky, a hlavné pojednávanie bolo odročené na 12. február 2024, teda o 14 dní od prvého plánovaného termínu hlavného pojednávania, pričom zmarenie termínu hlavného pojednávania 29. januára 2024 nemožno pričítať obžalovaným (t. j. ani sťažovateľovi), avšak nariadenie nového termínu hlavného pojednávania o 14 dní nemožno vyhodnotiť ako zbytočné prietahy v konaní. Ďalšie hlavné pojednávanie sa konalo 19. marca 2024 a toto bolo odročené na 26. marec 2024, pričom tento termín hlavného pojednávania sa neuskutočnil z dôvodu ospravedlnenia obhajcu spoluobžalovaného. Ďalší termín hlavného pojednávania sa mal konať 26. apríla 2024, pričom toto hlavné pojednávanie bolo zmarené pre vypovedanie plnomocenstva sťažovateľom jeho obhajcovi, ktorý opustil pojednávacie miestnosť, a z dôvodu existencie dôvodu povinnej obhajoby nebolo možné hlavné pojednávanie v neprítomnosti obhajcu vykonať. Obe hlavné pojednávania (26. marca 2024 a 26. apríla 2024) tak boli odročené z dôvodov, ktoré nemožno pričítať postupu súdu (bod 21 dôvodov uznesenia sp. zn. II. ÚS 534/2024). Ďalšie hlavné pojednávania vo veci sa konali plynulo, a to 2. júla 2024, 18. júla 2024 a 23. augusta 2024. Na týchto termínoch hlavných pojednávanií sa pritom podľa zápisníc priložených k ústavnej sťažnosti plynulo vykonávalo dokazovanie k veci. Následne bolo hlavné pojednávanie odročené na 4. september 2024, čo možno hodnotiť ako prejav plynulosti postupu v konaní, a nie ako zbytočný prietah.

48. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené sumarizačne dodáva, že obvinenie bolo sťažovateľovi vznesené 1. júna 2023, prokurátor podal na sťažovateľa obžalobu 27. novembra 2023 a odvtedy o trestnej veci sťažovateľa koná okresný súd. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh pritom vyplýva, že okresný súd priebežne nariaďuje termíny hlavného pojednávania a vykonáva dokazovanie. Presne ohraničiť dĺžku konkrétneho trestného stíhania v zákone nie je možné (m. m. napr. II. ÚS 120/2023, II. ÚS 534/2024, III. ÚS 586/2023), pričom dĺžka doterajšieho trestného konania vedeného proti sťažovateľovi sa so zreteľom na konkrétne okolnosti veci nejavi extrémne dlhá a podľa názoru ústavného súdu neprekročila hranicu ústavnoprávnej akceptovateľnosti, resp. nesignalizuje ústavnoprávnu neudržateľnosť.

49. K napadnutým postupom ústavný súd sumarizačne uzatvára, že v okolnostiach posudzovaného prípadu nevidel žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by boli v kontexte práva na prednostné a urýchlené konanie o väzbe sťažovateľa, ako ani vo vzťahu k rýchlosti rozhodovania vo veci samej spôsobilé spochybniť ústavnú akceptovateľnosť napadnutých postupov. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti tejto časti ústavnej sťažnosti, čo založilo dôvod jej odmietnutia podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

50. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v jeho ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2024

Libor Duľa
predseda senátu